

Nood aan

robuuste buffers en verplichte maatregelen bij alle erosiegevoelige percelen

■ Juni 2022. De waanzin van het gebrek aan ernstige anti-erosiemaatregelen in de ruilverkavelde gebieden geïllustreerd, hier in Meldert (Ruilverkaveling Hoegaarden). Foto Hugo Abts

Na een zware regenbui begin juni stromen tonnen goede leem (beste landbouwgrond) af van een erosiegevoelige akker (rood aangeduid op de erosiekaart) in ruilverkaveling Hoegaarden (beëindigd in 2000). Tien jaar lang was hier een duurvergoede erosiestrook. Na einde contract van deze vrijwillige beheerovereenkomst ploegde de landbouwer ze om en kwam er een aardappelakker met rijen loodrecht op hoogtelijnen.

Met Pinksteren dit jaar werd dit in de vergrotende trap overgedaan in Landen (zie p.8 van dit tijdschrift). De nood aan brede en robuuste buffers en grasstroken kan niet beter geïllustreerd worden. Duidelijk dat met vrijwillige maatregelen met nu een strookje hier en morgen een strookje daar geen erosiebeleid kan gevoerd worden.

Effectief erosiebeleid

Dit veronderstelt:

- maatregelen bij alle erosiegevoelige percelen van geel tot paars op de erosiekaart
- bij elk zulk perceel, bij elke boer
- niet willekeurig en niet vrijwillig maar verplicht
- en gecontroleerd en gehandhaafd

In het kader van het Strategisch Project Getestreek en het project Waterlandschap wordt gedacht aan een landinrichtingsproject voor de Getestreek. De initiatiefnemers kijken echter vooral naar de valleien, terwijl elk effectief waterbeleid eerst het probleem van de sedimentafvoer van de hellende leemplateaus moet aanpakken. Anders blijft het letterlijk bij dweilen met alle kranen open. Blijven dorpen onderlopen, blijven tonnen sediment afstromen naar

■ Ruilverkaveling Willebringen nu in uitvoering: nog steeds geen beterschap. Dit is de foto van 20 juni 2021 waar een pas aangelegde wandelweg en greppel onder de run off van afspoelende leem verdween. Ondertussen is dit pad en de gracht tussentijds hersteld, maar ga eens terug kijken... Het blijft dweilen met de kraan open. Foto Hugo Abts

huizen en wegen, naar valleien en in de beken en waterlopen, en zijn ook de eisen qua waterkwaliteit niet haalbaar. Als we hier niets aan doen, zal Vlaanderen in 2027 nooit de verplichte doelen van de kaderrichtlijn water (KDR) halen en zal door een jarenlang gebrek aan beleid – net als bij het stikstofdossier nu – dan aan de pijnlijke noodrem moeten worden getrokken. Stikstofdossier bis is dus in de maak. De harde waarheid is: als de problemen nu niet aan de bron opgelost worden, zullen ze zich uiterlijk tegen 2027 tegen ons keren.

Ruilverkavelingen vergroten het probleem

De nefaste invloed van de ruilverkavelingen met hun schaalvergroting moeten structureel geremedieerd worden indien er een einde wil komen aan de afvoer van tonnen leem vanuit de Haspengouwse plateaus.

Deze ruilverkavelde, grootschalige plateaus moeten doorspekt worden met een groenblauwe dooradering van brede gras-, struweel- en andere bufferstroken en erosie maatregelen, waardoor de hydraulische ruwheid van het landschap vergroot en de afvoeisnelheid sterk vermindert.

Laat ons lessen trekken uit de waterbom van 14 juli 2021, maar evenzeer uit wat er in Landen gebeurd is op Pinsteren 2022. Zonder doortastende maatregelen aan de bron in plaats van 'end of the pipe' kan bij elke stortbui in elk dorp in het hellend en ruilverkavelde Haspengouw een identieke ramp plaatsvinden.

Aansprakelijkheid

Door de koppeling van schadevergoeding aan woningen aan de brandverzekering zullen ondertussen – zoals na Pinksteren de woordvoerder van Assuralia (verzekeringsbranche) reeds in de media aankondigde – de premies voor de brandverzekering voor iedereen omhoog gaan... Wat door goed anti-erosiebeleid in de meeste gevallen voorkomen had kunnen worden. En ondertussen lopen ook de kosten van slibuiming in riolen en het watersysteem op, fungeren valleien en natuurgebieden als een verzamelbak voor vervuild slib en worden ook hier de vooropgestelde doelen niet gehaald (zie ook artikel Demersymposium, p. 10 van dit tijdschrift).

In de milieuwetgeving geldt de aansprakelijkheidsverantwoordelijkheid en het principe dat de vervuiler betaalt. Het ruilverkavelingscomité is een zelfstandige rechtspersoon. In het kader van de verantwoordelijkheid van de bestuurders zouden de bestuurders/leden van het ruilverkavelingscomité moeten aansprakelijk kunnen gesteld worden voor de schade die de ruilverkaveling veroorzaakt. In plaats van de verzekeringspremie als gevolg van de waterschade voor elke burger te verhogen, zouden de veroorzakers op hun juridische verantwoordelijkheid moeten aangesproken worden.